Zeer Geheim

RAAD VOOR EUROPESE ZAKEN

Ex.nr.

Nr. 9880

Notulen van de vergadering gehouden
op vrijdag 13 november 1981 in de Trêveszaal
van het kabinet van de minister-president
van 09.00 uur tot 11.00 uur

Aanwezig: vice-minister-president Den Uyl, minister Van der Stoel (voorzitter), en de ministers Van Dijk, De Koning en Van der Stee alsmede de staatssecretarissen Van den Broek en Dik.

Voorts zijn aanwezig de heren Arlman (Fin), Biegman (BZ), De Grooth (EZ), Nieman (BZ), Posthumus Meyjes (BZ), Rutten (PV-EG) en De Zeeuw (L&V).

Secretaris : mr. J.P.M.H. Merckelbach
Adjunct-secretaris: mr.drs. K.P. Rade

1 Notulen van de vergadering van 21 oktober 1981 (nr. 9823 en 9823b)

De notulen worden vastgesteld na de wijzigingen opgenomen in bijlage I.

2 Mededelingen

Geen onderwerpen.

813387F

© NA, 2.02.05.02 (Arch. MR) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 3402
http://resources.huygens.knaw.nl/europeseintegratie/doc/503284

zal dus aan het tot op heden ingenomen standpunt dienen vast te houden.

De heer Rutten wijst erop dat de Eco-FinRaad, voorafgaande aan een Europese Raad, de discussie over de economische situatie van de Gemeenschap in deze Europese Raad pleegt voor te bereiden. Op de agenda van de aanstaande EcoFin-Raad ontbreekt dit onderwerp echter.

Minister Van der Stee merkt op dat de economische situatie van de EG tijdens de informele EcoFinRaad in Londen aan de orde is geweest. Men was toen van mening dat een tweede bespreking van dit onderwerp niet nodig was.

De heer Rutten pleit ervoor om in de toekomst weer de gebruikelijke procedure terzake te volgen, namelijk om vergaderingen van de Europese Raad in formele zittingen van de andere Raden voor te bereiden.

De voorzitter stelt voor de conclusies van de coördinatiecommissie inzake de voorbereiding van de EcoFinRaad te aanvaarden onder de aantekening dat Nederland erop zal aandringen om de voorbereiding van de discussie in de Europese Raad over de economische situatie van de Gemeenschap voortaan weer in een formele vergadering van de EcoFinRaad te doen plaatsvinden.

De raad kan zich hiermee verenigen.

5 Voorbereiding van de Algemene Raad van 16, 17 en 19 november 1981 (Brief van de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken dd. 12 november 1981, nr. DIE-309592, met bijlage; ontwerp-conclusies van de Europese Raad, voorbereid door het Voorzitterschap dd. 12 november 1981, nr. 10715/81)

De voorzitter stelt de conclusies van de coördinatiecommissie inzake de voorbereiding van de Algemene Raad aan de orde. Bij de bespreking van deze conclusies zullen tevens de ontwerp-conclusies van het Voorzitterschap voor de Europese Raad betrokken dienen te worden. Gezien de vele haken in deze ontwerp-conclusies belooft de discussie hierover in de Algemene Raad moeilijk te worden. Spreker stelt voor te beginnen met punt 3.3 van de conclusies van de coördinatiecommissie inzake ontwikkeling van communautair beleid anders dan landbouwbeleid.

De heer Rutten is van mening dat de door Nederland prioritair geachte onderwerpen alle in de ontwerp-conclusies zijn terug te vinden. Het hoofdstuk

inzake nieuw beleid van deze ontwerp-conclusies vangt aan met een passage over de werkgelegenheids-problematiek. Spreker acht de ontwerp-conclusies terzake aanvaardbaar. Met betrekking tot het tweede gedachtenstreepje van de ontwerp-conclusie inzake de monetaire politiek merkt spreker op dat de aldaar gebruikte formulering met betrekking tot het bevorderen van het gebruik van de ECU wellicht niet geheel conform het Nederlandse standpunt terzake is, doch dat de vraag gesteld kan worden of een veto op deze tekst noodzakelijk is.

Minister Van Dijk herinnert aan de conclusie van de REZ van 21 oktober jl. om in het kader van de vier door Nederland als prioritair aan te merken onderwerpen ook aandacht te besteden aan de Noord-Zuid-problematiek en aan de noodzaak om te komen tot een gemeenschappelijk industrieel herstructurerings-beleid. In de conclusies van de coördinatiecommissie wordt dit vraagstuk echter behandeld in het hoofdstuk gewijd aan onderwerpen die vanwege wensen cq. druk daartoe van andere lidstaten aan de orde zullen komen. Op pag. 5 van de concept-conclusies van het Voorzitter-schap wordt ook aandacht besteed aan deze problematiek, doch een duidelijke Noord-Zuid-dimensie ontbreekt in deze passage. Spreker acht het gewenst dat Nederland deze dimensie alsnog in de discussies inbrengt. Het gevaar bestaat immers dat de werkgelegenheidsproblema-tiek enkel vanuit een intern oogpunt bekeken zal worden.

Staatssecretaris Van den Broek merkt op dat de resultaten van de discussie in de REZ van 21 oktober over dit onderwerp terug te vinden zijn in de interventie die minister Van der Stoel tijdens de Algemene Raad van 26 en 27 oktober heeft gehouden. Spreker onderschrijft de opmerking van minister Van Dijk dat de Noord-Zuid-dimensie ontbreekt in de concept-conclusies van het Voorzitterschap. Verder wijst spreker er met verwijzing naar de noot onderaan pag. 5 van de REZ-nota van 1 september op dat toen besloten is om de hulp aan niet-geassocieerde ont-wikkelingslanden te schrappen uit de lijst met voor Nederland prioritaire onderwerpen aangezien deze problematiek niet relevant is in het kader van de herstructurering van de EG-begroting. Overigens wordt in een aantal passages van de concept-conclusies wel gerept over de belangen van derde landen in het algemeen.

De heer Rutten bevestigt dat de Noord-Zuid-dimensie in de nieuwste versie van de concept-conclusies praktisch geheel ontbreekt. Slechts in het hoofdstuk over het externe economische beleid wordt hier nog naar verwezen. Spreker heeft er in de mandaatsgroep op aangedrongen deze dimensie ook in het

hoofdstuk inzake herstructurering op te nemen.

Minister Van Dijk wenst dit onderwerp in de coördinatiecommissieconclusies te verplaatsen van het hoofdstuk inzake onderwerpen die de aandacht van andere lidstaten genieten naar het hoofdstuk inzake de voor Nederland prioritaire onderwerpen. Verder benadrukt spreker nogmaals het ontbreken in de concept-conclusies van het Voorzitterschap van een band tussen de eigen herstructurering en de Noord-Zuid-problematiek.

De heer Posthumus Meyjes stelt voor om in hoofdstuk F van de concept-conclusies inzake de industriële strategie een zinsnede toe te voegen luidende: "ook met het oog op de gewenste internationale arbeidsverdeling".

De voorzitter concludeert als volgt:

> Aan de Voorzitterschapsconclusie over de industriële strategie (Pres. blz. 5 punt 11) ware toe te voegen: "ook met het oog op de gewenste internationale arbeidsverdeling".

De heer Rutten merkt op dat de concept-conclusie inzake transport min of meer de Nederlandse inzichten weergeeft. Een verder gaande uitspraak lijkt onhaalbaar. Met betrekking tot de concept-conclusie inzake de rol van de fondsen en van het nieuw-communautair instrument (NIC) verwacht spreker een moeilijke discussie. Met name de minder ontwikkelde lidstaten wensen dat de EG een actiever beleid ten bate van de armere regio's van de Gemeenschap gaat voeren, hetgeen een uitbreiding van de fondsen en een vergroting van de rol van het NIC vereist. Het NIC zou een permanent karakter dienen te krijgen en omgevormd dienen te worden tot een fonds; de middelen van het NIC zouden verhoogd moeten worden van 1 naar 3 miljard ECU en het werkterrein van het NIC zou uitgebreid dienen te worden. Verder zou in deze optiek de mogelijkheid tot het verlenen van rentesubsidies groter dienen te worden. In de concept-conclusies zijn beide laatstgenoemde elementen overigens niet opgenomen. In de coördinatiecommissieconclusies wordt een terughoudende stellingname terzake aanbevolen. Italië hecht om politieke redenen echter sterk aan deze kwestie. Dit land beseft dat een verhoging van de eigen middelen thans politiek niet haalbaar is. Een versterking van de EG is dus slechts mogelijk via andere wegen. Italië stelt dat het ontbreken van overeenstemming over een versterking van het NIC twijfels zal doen rijzen aangaande de bereidheid van de Gemeenschap om ernst te maken met een relance européenne. Spreker is van mening dat dit onderwerp het zwaartepunt zal vormen van de discussies over het eerste volet. Tot op heden

hebben de BRD, het VK en Nederland zich op het standpunt gesteld dat een versterking van het NIC bespreekbaar is doch deze landen hebben zich verder niet willen committeren. Overigens heeft het VK in verband met haar voorzittersrol voor een terughoudende opstelling gekozen.

Minister Van der Stee deelt mee geen bezwaar te hebben tegen de conclusie van de coördinatiecommissie terzake doch spreker wenst hierbij wel aan te tekenen dat er nog veel ongebruikte ruimte zit in de huidige instrumenten, hetgeen twijfels doet rijzen omtrent de opportuniteit om deze verder uit te breiden. Spreker acht het in ieder geval ongewenst om vóór de BRD bereidheid te tonen om tot een dergelijke verruiming over te gaan. Verder meldt spreker grote bezwaren te hebben tegen een ruimer gebruik van rentebonificaties.

De voorzitter informeert hoe Nederland zich zou dienen op te stellen indien de BRD wèl haar standpunt wijzigt.

Minister Van der Stee acht dit uitgesloten. Het risico is aanwezig dat een verruiming van de leningsinstrumenten tot een onzorgvuldig gebruik van toch al schaarse financiële middelen zal leiden. De wensen die de BRD kenbaar heeft gemaakt met betrekking tot haar bijdrage aan de EG-begroting vormen overigens een additioneel argument om dit land in deze discussie te blijven steunen.

De heer Rutten acht het raadzaam om de eerste voorliggende vraag, nl. of het NIC een permanent karakter dient te krijgen, positief te beantwoorden. Aldus zou Italië enige genoegdoening krijgen. Een afschaffing van het NIC, dat al tweemaal verlengd werd, is bovendien nauwelijks denkbaar.

De voorzitter onderschrijft deze conclusie. Tevens stelt spreker voor om een uitbreiding van het gebruik van rentebonificaties af te wijzen.

Staatssecretaris Van den Broek vraagt zich af of Nederland ook een verruiming te zijner tijd van het volume afwijst.

Minister Van der Stee beantwoordt deze vraag bevestigend.

Staatssecretaris Van den Broek informeert of deze afwijzende houding gemotiveerd wordt door onze opstelling jegens de rentebonificaties.

Minister Van der Stee antwoordt dat zijn houding primair voortvloeit uit het feit dat de fondsen thans nog voldoende ruimte bieden.

Staatssecretaris Van den Broek leidt hieruit af dat, indien aangetoond wordt dat deze ruimte opgebruikt is, Nederland zal kunnen instemmen met een verruiming van de fondsen.

Minister Van der Stee geeft er de voorkeur aan om thans te concluderen dat dan opnieuw deze problematiek bekeken zal worden.

De heer Rutten verwacht over deze problematiek een moeilijke discussie tijdens de aanstaande Algemene Raad.

Staatssecretaris Van den Broek wijst erop

dat het actief stimuleren van nieuw beleid ertoe kan leiden dat de nog beschikbare ruimte snel opgevuld raakt.

Minister Van der Stee herhaalt de opvattingen van de BRD terzake te delen.

De heer Arlman merkt op dat de concept-conclusies vier financiële instrumenten opnoemen. Het dient duidelijk te zijn dat ongebruikte middelen in deze instrumenten in onderlinge samenhang gezien moeten worden.

De heer Rutten wijst erop dat uit het feit dat de concept-conclusies spreken over "these instruments" afgeleid kan worden dat met deze samenhang rekening is gehouden. Verder meldt spreker dat zowel de conclusies van de coördinatiecommissie als de concept-conclusies van het Voorzitterschap geen verwijzing naar de 1%-problematiek bevatten. Met name Ierland en Italië zullen echter stellen dat het huidige plafond nieuw beleid blokkeert. De BRD en het VK zijn gekant tegen een doorbreking van dit plafond, Frankrijk staat hier minder afwijzend tegenover. Spreker acht dit vraagstuk van belang voor de discussie over de uitbreiding van de instrumenten.

Minister Van der Stee acht het raadzaam om met betrekking tot een doorbreking van de 1%-grens het beleid van de laatste jaren voort te zetten, nl. het op den duur instemmen met een verhoging van deze grens nadat de begroting zal zijn geherstructureerd. Spreker vraagt zich af waarom de EG meer middelen toegewezen moet krijgen op een moment dat alle lid-staten geconfronteerd worden met ernstige financiële problemen.

Staatssecretaris Van den Broek merkt op dat deze problematiek actueel zal worden op het moment van de toetreding van nieuwe leden tot de EG.

De voorzitter meent dat een eventuele doorbreking van de 1%-grens thans niet aan de orde is doch dat de toetreding van een nieuw lid of de totstandkoming van nieuw beleid wijziging in deze situatie kan brengen.

Minister Van der Stee acht de tekst van punt C7 tweede gedachtenstreepje van de concept-conclusies te krachtig en zou de voorkeur geven aan een voorzichtiger formulering. Spreker vreest dat een versterking van het monetaire beleid op communautair niveau de inflatie in Nederland zal opdrijven naar het gemiddelde inflatiepercentage in de Gemeenschap. Deze vrees motiveert de terughoudende Nederlandse opstelling ook ten opzichte van het EMS.

Staatssecretaris Van den Broek merkt op dat Nederland voorrang geeft aan de convergentie van economisch beleid.

De voorzitter concludeert als volgt:

1) Met betrekking tot het "nouveau instrument communautaire" NIC (CoCo blz. 14) zal de delegatie:

- geen bezwaar maken tegen het permanent maken van dit leningsinstrument;
- zich verzetten tegen een verruiming van het gebruik van rentebonificaties;
- een verruiming van het volume van het NIC, in samenhang met andere leningsinstrumenten als die van de EIB, pas bespreekbaar verklaren indien de - thans niet aanwezige - noodzaak daartoe duidelijk wordt aangetoond ten behoeve van nieuw Gemeenschapsbeleid en de uitbreiding van de Gemeenschap.

2) De Voorzitterschapsconclusies inzake het monetair beleid (Pres. blz. 4 punt 7) zullen zodanig moeten worden geformuleerd, dat de noodzaak van coördinatie van het economisch beleid voorop komt te staan.

3) Voor wat betreft de 1 procent BTW-grens zal de delegatie vasthouden aan het standpunt zoals geformuleerd in de Ministerraadsnota van 1 september 1981.

De voorzitter informeert naar de achtergrond van de haken in de tekst op pag. 10 van de concept-conclusies.

De heer Rutten antwoordt dat deze haken het meningsverschil weerspiegelen over de vraag of gesproken moet worden over de minst welvarende regio's of over regio's in de minst welvarende lidstaten.

Spreker wijst verder op de tekst tussen haken op pag. 7 van de concept-conclusies. In deze tekst wordt gesproken over een studie na een aanpassing van de werktijd, hetgeen minder ver gaat dan de Fransen wensen inzake arbeidstijdverkorting. Spreker vraagt zich af of de huidige tekst voor Nederland aanvaardbaar is.

Staatssecretaris Van den Broek vestigt in dit verband de aandacht op de op de pagina's 14 en 15 van de conclusies van de coördinatiecommissie terzake neergelegde standpunten.

Minister Den Uyl acht de concept-conclusies vrij mager. Nederland staat op nationaal niveau vrij huiverig ten opzichte van werktijdverkorting in verband met een eventuele aantasting van onze concurrentiepositie. Op Europees niveau echter speelt dit argument veel minder. Een zekere verkorting van de werktijd is in verband met de technologische ontwikkelingen niet te vermijden. Deze verkorting zal echter internationaal gecoördineerd dienen te worden. Coördinatie op communautair niveau betekent een stap op de goede weg. Nederland zou de Franse opstelling terzake dus dienen te steunen.

De heer Rutten verwacht dat Frankrijk zal voorstellen om de voorliggende tekst te versterken.

Staatssecretaris Van den Broek meent dat de eerder aangehaalde conclusie van de coördinatie-commissie voldoende basis biedt voor het formuleren van een Nederlands standpunt terzake.

Minister Den Uyl merkt ten aanzien van de eerste zin op pag. 15 van de conclusies van de coördinatie-commissie op dat er geen concurrentieverzwakking zal optreden indien de werktijdverkorting op Europees niveau wordt geregeld.

Minister Van der Stee wijst erop dat ook de VS en Japan in dit beeld betrokken dienen te worden.

Minister Den Uyl acht het gewenst deze problematiek tijdens het overleg met de VS en Japan aan de orde te stellen. Met name Japan heeft hier zeker belangstelling voor.

De voorzitter concludeert als volgt:

De delegatie kan meewerken aan een positievere formulering van de Voorzitterschapsconclusie over arbeidstijdverdeling (Pres. blz. 9 punt 18), mits daarin voldoende rekening wordt gehouden met de concurrentiepositie van de Gemeenschap als geheel.

De heer Rutten merkt op dat de concept-conclusies inzake de budgettaire discipline weinig substantieel zijn doch meent dat aanname ervan voldoende aangrijpingspunten zal bieden om in de toekomst meer greep op de ontwikkeling van de Gemeenschapsuitgaven te krijgen.

Minister Van der Stee acht het belangrijk dat het principe van budgettaire discipline in de uiteindelijke conclusies opgenomen wordt, al koestert spreker weinig illusies over de implementatie van dit principe.

De heer Rutten meldt dat het Nederlandse standpunt terzake te Brussel geen enkele steun kreeg, ook niet van de BRD.

De voorzitter acht het weinig waarschijnlijk dat de voorliggende tekst aangescherpt zal kunnen worden.

Spreker concludeert als volgt:

De delegatie zal trachten de op het Nederlandse voorstel gebaseerde Voorzitterschapsconclusie over budgettaire discipline (Pres. blz. 21 punt 2) aanvaard te krijgen.

De voorzitter stelt vervolgens de concept-conclusies inzake het landbouwbeleid aan de orde.

De heer Rutten merkt op dat deze concept-conclusies weinig nieuwe elementen bevatten. De meningsverschillen zijn duidelijk, de discussies terzake beloven moeilijk te worden.

Minister De Koning deelt mee geen bezwaar te hebben tegen concept-conclusie II 2 (d), doch concept-conclusie II 2 (e) te algemeen te vinden. Prijsverhogingen zouden slechts in die sectoren, waar een structureel overschot bestaat of dreigt, lager gehouden moeten worden dan de stijging van de produktiekosten. Spreker kan niet instemmen met concept-conclusie II 4.

De heer Rutten wijst erop dat deze concept-conclusie enkel over een studie spreekt. Met name Italië hecht veel belang aan de gevolgen van de uiteenlopende inflatiepercentages voor de landbouwinkomens.

Minister Van der Stee merkt op dat er in het EMS sprake is van een zekere onevenwichtingheid tussen de verschillende valuta's.

De heer Rutten meldt dat een aantal lidstaten een stabilisatie van de landbouwimporten uit derde landen als een belangrijke voorwaarde ziet voor een stabilisatie van het gemeenschappelijk landbouwbeleid.

De voorzitter stelt voor de concept-conclusie over dit onderwerp te analyseren in het licht van de conclusies van de coördinatiecommissie terzake.

Minister De Koning deelt mee geen bezwaar te hebben tegen een toenadering tussen de Europese en Amerikaanse graanprijzen, en evenmin tegen een stabilisatie van de invoer van graansubstituten indien deze stabilisatie tot stand komt in overleg met de exporteurs. Spreker wijst protectionistische maatregelen af.

Staatssecretaris Van den Broek merkt op dat in concept-conclusie II 10 gedacht wordt aan heffingen.

Minister De Koning wijst erop dat deze concept-conclusie enkel uitspreekt dat "action should be taken".

Staatssecretaris Van den Broek herinnert eraan dat de conclusie van de coördinatiecommissie terzake het gebruik van heffingen afwijst.

Minister Van Dijk informeert of het begrip "stabilize" inhoudt dat de groei aan banden wordt gelegd. Een dergelijk beleid zal gevolgen hebben voor derde landen, voor de eigen markt en voor de handelsstromen.

Staatssecretaris Dik merkt op dat de conclusie van de coördinatiecommissie terzake zich uitspreekt tegen een vermindering van de invoer. Spreker acht het gewenst deze conclusie verder aan te scherpen in die zin dat Nederland zich ook uitspreekt tegen stabilisatie, in het belang van zowel de ontwikkelingslanden als de Nederlandse consumenten en producenten. Een conflict met onze handelspartners over dit vraagstuk kan zeer negatieve gevolgen hebben voor onze exportmogelijkheden.

Minister De Koning herinnert eraan dat een terughoudend prijsbeleid in de granensector voor Frankrijk onlosmakelijk verbonden is met een terughoudend importbeleid.

De heer De Zeeuw merkt op dat de EG altijd al de mogelijkheid heeft gehad om heffingen op de invoer van graansubstituten te leggen. Niet vergeten mag worden dat de invoer van 14 miljoen ton voeder-graanvervangers voor problemen zorgt. Spreker is het om tactische redenen eens met staatssecretaris Dik, doch meent dat Nederland al tevreden mag zijn indien men uiteindelijk op het begrip stabilisatie uitkomt.

Staatssecretaris Van den Broek meldt dat deze problematiek al enige tijd besproken wordt, waarbij tot op heden Nederland zich niet tegen het idee van stabilisatie heeft verzet, indien dit tot een vermindering van het communautaire prijspeil voor granen zou leiden. Deze stabilisatie zou echter via overleg met de leveranciers op vrijwillige basis tot stand dienen te komen, en niet via heffingen.

De heer De Grooth vraagt zich af op welke manier dit overleg zal verlopen. Het aantasten van het geconsolideerd tarief voor graansubstituten zal leiden tot hoge compensatie-eisen.Spreker vreest dat de EG, evenals in het verleden reeds is gebeurd, haar economische machtspositie zal gebruiken om regelingen af te dwingen, hetgeen een vrij internationaal handelssysteem zeker niet zal bevorderen.

Minister De Koning informeert waarom het niet mogelijk zou zijn om met andere landen eenzelfde regeling te bereiken als met Thailand ten aanzien van tapioka.

De heer Rutten wijst erop dat de EG Thailand in het kader van deze regeling ook hulp heeft verstrekt. Het is duideijk dat de totstandkoming van eenzelfde regeling met andere ontwikkelingslanden financiële gevolgen zal hebben. Overigens verzet ook de BRD zich tegen heffingen. Spreker acht het zeer wel mogelijk om ons huidige standpunt over dit principiële punt tot de Europese Raad vast te houden.

Staatssecretaris Dik meent dat men zich bewust dient te zijn van de reeds door Nederland gezette stappen. Het idee van een geheel vrije handel is al prijsgegeven. Verder kan een stabilisatie op het huidige niveau problemen opleveren voor de eigen industrie.

Staatssecretaris Van den Broek acht de conclusie van de coördinatiecommissie terzake een goed uitgangspunt. Beseft dient te worden dat het hier voor Frankrijk een essentieel probleem betreft, hetgeen enige ruimte in het Nederlandse standpunt noodzakelijk maakt.

De voorzitter is van oordeel dat de discussies over de zuivelsector wellicht enig wisselgeld zullen vereisen.

Staatssecretaris Van den Broek acht concept-conclusie II 10 echter te ruim gesteld, omdat deze de mogelijkheid van heffingen openlaat.

Minister Van der Stee meent dat een verwijzing naar de GATT-aspecten van deze problematiek nuttig zou zijn.

De voorzitter concludeert als volgt:

1) De delegatie zal erop wijzen dat de in de voorzitterschapsconclusie voorgestelde studie van de Commissie over de relatie tussen landbouwinkomens en inflatiegraad (Pres. blz.13 punt 4) weinig zinvol is omdat hier slechts van symptoombestrijding sprake is.

2) De Voorzitterschapsconclusies over het prijsbeleid (Pres. blz. 12 punt 2) zijn aanvaardbaar met dien verstande dat aan punt 2 e ware toe te voegen: "voorzover dit produkten betreft waarbij van een duidelijke structurele overschotpositie sprake is."

3) De delegatie zal zich verzetten tegen iedere vorm van stabilisatie van het importvolume van voedergraansubstituten via heffingen. Zij zal geen bezwaar maken tegen stabilisatie van dit importvolume via gesprekken met de belangrijkste exporteurs, zoals door de Commissie voorgesteld. De desbetreffende Voorzitterschapsconclusie (Pres. blz. 14 punt 10) zal in deze zin moeten worden verduidelijkt.

De voorzitter stelt de concept-conclusies inzake de zuivel aan de orde.

Minister De Koning deelt mee in te kunnen stemmen met een verhoging van de heffing, mits meer inzicht wordt verkregen in de modaliteiten waaronder deze verhoging zou geschieden. Zo is onduidelijk in hoeverre omleidingen kunnen plaatsvinden. Het zou dan ook voorbarig zijn reeds nu te verklaren dat wij akkoord gaan met een verhoging van de heffing.

Staatssecretaris Van den Broek merkt op dat de concept-conclusies inzake de zuivel een vrij algemeen karakter dragen.

Minister Van der Stee is van mening dat deze concept-conclusies juist zeer vergaand zijn. Spreker stemt in met het door minister De Koning ingenomen standpunt terzake.

De heer De Zeeuw merkt op dat concept-conclusie ii (b) iii inzake een speciale heffing op intensieve melkveehouderij verwijst naar het Commissievoorstel terzake, dat door Nederland is verworpen.

De voorzitter meldt dat Denemarken en het VK eveneens een afwijzend standpunt innemen.

Minister De Koning vult hierop aan dat ook de BRD een negatieve houding terzake heeft aangenomen.

Met betrekking tot concept-conclusie ii (b) iv merkt spreker op dat deze alleen aanvaardbaar is indien de voorgestelde maatregel beperkt blijft tot melkpoeder. Het niet hanteren van deze beperking zou immers een algemene prijsverlaging tot gevolg hebben.

De voorzitter constateert dat de concept-conclusie inzake de Mediterrane landbouw geen haken meer bevatten.

De heer Rutten meldt dat Frankrijk, Italië en Griekenland ongetwijfeld zullen trachten om deze tekst aan te scherpen. Deze landen zijn van mening dat de EG zich meer zou dienen in te spannen voor haar armere leden, hetgeen o.a. in de landbouwsector tot uiting zou dienen te komen.

De voorzitter informeert of Griekenland de Raad met een wensenlijst zal confronteren.

De heer Rutten antwoordt dat dit vooralsnog onduidelijk is.

De voorzitter concludeert als volgt:

De Voorzitterschapsconclusies met betrekking tot de zuivel (Pres. blz. 14 punt 11 b) zijn niet aanvaardbaar zolang de verdere uitwerking daarvan niet vaststaat; daarbij kan niet worden volstaan met een verwijzing zonder meer naar de Commissie-voorstellen terzake.

- punt (i) is aanvaardbaar, met uitzondering van de gedachte van "franchises";
- punt (ii) is aanvaardbaar mits niet uitgewerkt conform de Commissievoorstellen;
- punt (iii) is onaanvaardbaar
- punt (iv) is slechts aanvaardbaar als deze maatregel beperkt blijft tot melkpoeder.

Minister De Koning merkt ten aanzien van de concept-conclusies inzake de budgettaire aspecten van het GLB op dat hij op zich kan instemmen met een minder snelle stijging van de landbouwuitgaven in vergelijking met de stijging van de eigen middelen, doch de werking van dit uitgangspunt zou in de tijd begrensd moeten zijn. Bovendien zou duidelijk gesteld dienen te worden dat het hier slechts een doelstelling betreft en geen verplichting. De schommelingen waaraan deze uitgaven onderhevig zijn maken het ongewenst om deze aan een dergelijke verplichting te binden.

De heer Rutten wijst erop dat dit verschil tussen doelstelling en verplichting terug te vinden is in de twee tussen haken geplaatste teksten in par. 19 van de concept-conclusies. Spreker acht de tweede tussen haken geplaatste tekst voor Nederland niet aanvaardbaar.

Minister De Koning deelt mee eveneens een voorkeur voor de eerste formule te hebben. De tweede formule zou slechts aanvaardbaar zijn indien het woord doelstelling in deze formule verwerkt zou worden.

Staatssecretaris Van den Broek merkt op dat de tweede formule juist beoogt een verplichting en niet een doelstelling aan de stijging van de landbouwuitgaven te stellen. De BRD en het VK zullen het woord doel-stelling niet aanvaarden.

De heer De Zeeuw meent dat de BRD het woord doelstelling nog wel zal kunnen accepteren. Spreker acht het overigens nuttig om in deze problematiek op dezelfde lijn te gaan zitten als de BRD en het VK,

aangezien wij de steun van deze landen nodig zullen hebben tijdens de discussies over de Mediterrane landbouwprodukten. Spreker wijst er verder nog op dat er thans reeds substantiële financiële middelen voor deze produkten worden uitgetrokken.

Minister Den Uyl spreekt zijn voorkeur uit voor de tweede boven de eerste in par. 19 van de concept-conclusies gebruikte formule. De opwaartse druk op de landbouwuitgaven is aanzienlijk. Een ieder is ervan doordrongen dat deze uitgaven dienen te worden verminderd aangezien zij het functioneren van de Gemeenschap als geheel belemmeren. De enige politiek effectieve manier om een wending ten goede te bereiken is om de groei van deze uitgaven tot tweederde van de groei van de eigen middelen te beperken. De eerste formule lijkt spreker weinig effectief.

De heer Posthumus Meyjes wijst erop dat voor Frankrijk, Ierland en Denemarken geen van beide formules aanvaardbaar is. De eerste formule bevat een tussenpositie. Spreker meent dat aanvaarding van deze formule reeds een stap vooruit zou betekenen.

De heer Rutten onderschrijft deze analyse. Ook de Commissie verzet zich tegen zelfs een indicatieve norm.

Staatssecretaris Van den Broek wijst op de samenhang van deze problematiek met de laatste concept-conclusie van pag. 21. Spreker meent dat Nederland feitelijk een tussenpositie inneemt.

De voorzitter acht het raadzaam om in deze discussie ook onze landbouwbelangen in het oog te houden.

De heer Rutten wijst op het verschil tussen enerzijds de benadering van de BRD en het VK, die de groei van de landbouwuitgaven willen beperken tot twee-derde van de groei van de eigen middelen, en anderzijds de Nederlandse benadering, die de landbouwuitgaven tot 60% van de begroting wil beperken.

De voorzitter concludeert als volgt:

> De delegatie zal vasthouden aan het Nederlandse standpunt met betrekking tot de groei van de land-bouwgarantie-uitgaven in relatie tot de totale Gemeenschapsuitgaven. Het in de Voorzitterschaps-conclusies vermelde Duits/Britse alternatief (Pres. blz. 17 punt 19) is onaanvaardbaar.

De voorzitter stelt vervolgens de begrotings-problematiek aan de orde.

De heer Rutten meldt dat de Commissie nog geen standpunt heeft bepaald ten aanzien van de budgettaire positie van de BRD, al heeft ze wel reeds aangegeven gevoelig te zijn voor zekere door dit land naar voren gebrachte argumenten. Een mogelijkheid zou zijn om de BRD niet mee te laten betalen aan een voor het VK op te zetten financiële regeling. De financiële lasten voor de andere lidstaten zouden hierdoor uiteraard toenemen. Het voornemen van de Commissie om ook de armere lidstaten te ontzien zou voor o.a. Nederland

overigens een additionele lastenverzwaring kunnen inhouden. De Commissie wenst ten opzichte van de BRD een gebaar te maken. Met betrekking tot een compensatie-regeling voor het VK meldt spreker dat hier vele alternatieven voor zijn, hetgeen weerspiegeld wordt in het aantal concept-conclusies voor de Europese Raad terzake. Benadering A wordt door de Commissie voorgesteld, benadering B door het VK, benadering C door de BRD, benadering D door Frankrijk en benadering E door Nederland. De discussies zullen zich concentreren op de vraag of er een permanent correctiemechanisme, een ad hoc mechanisme of een regeling alleen voor 1982 met een toezegging dat in 1982 een systeem uitgewerkt zal worden, dient te komen.

Minister Van der Stee merkt met betrekking tot de passage op pag. 18 van de conclusies van de coördinatiecommissie, waarin de mogelijkheid van een regeling alleen voor 1982 wordt besproken, op dat het onjuist zou zijn daar reeds nu over te speculeren. Spreker acht het verstandiger vooralsnog vast te houden aan de door Nederland voorgestelde benadering E.

De heer Rutten vreest dat de situatie zich kan voordoen dat niet ontkomen kan worden aan de onderaan pag. 18 van de coördinatiecommissieconclusies opgenomen formule. Het VK kan immers op basis van het mandaatsbesluit van 30 mei een regeling voor 1982 eisen. Dit land geeft echter de voorkeur aan een meerjaren regeling teneinde jaarlijkse onderhandelingen te vermijden.

De voorzitter sluit geenszins uit dat de onderaan pag. 18 omschreven situatie zich zou kunnen voordoen. Spreker concludeert als volgt:

> Voor wat betreft de budgettaire problematiek zal de delegatie zolang mogelijk vasthouden aan de Nederlandse benadering tot dusver (Pres. blz. 21 approach E).

De heer Rutten merkt op dat een aantal lidstaten, waaronder Nederland, slechts kan instemmen met een oplossing waarin voor alle drie de volets een compromis wordt bereikt. Het niet tot stand komen van een besluit voor het eerste of tweede volet houdt dus automatisch in dat in het derde volet ook geen beslissing kan worden genomen. En aangezien het niet te verwachten valt dat ter zake van het landbouw-volet een compromis mogelijk zal zijn stelt de vraag zich op welke manier de budgettaire positie van het VK behandeld dient te worden. Spreker acht het in dat geval waarschijnlijk dat tot een ad hoc maatregel voor dit land zal worden besloten. Overigens zou er met name op Nederland zware druk uitgeoefend kunnen worden indien verschil van mening in het landbouw-volet een algehele oplossing blokkeert. Met betrekking tot de verklaring van de Europese Raad inzake de toetredings-

kandidaten meldt spreker dat met name Spanje hier veel waarde aan hecht. In het Comité van PV's is de ontwerp-tekst onder Franse druk afgezwakt. Spreker heeft een reserve op de nieuwe tekst gelegd. Frankrijk heeft overigens meegedeeld dat hij pas zal instemmen met het uitgeven van een verklaring indien een bevredigende oplossing in het landbouw-volet tot stand komt. Deze stellingname zorgt voor een nieuwe complicatie.

De voorzitter is van mening dat de door het Voorzitterschap opgestelde ontwerp-verklaring niet erg uitbundig is.

De heer Rutten deelt mee dat het VK aan Spanje inzage in de tekst heeft toegezegd vóór de zitting van de Europese Raad. Frankrijk heeft bezwaar aangetekend tegen deze procedure.

De voorzitter stelt de voorbereiding van de speciale aan textiel gewijde Algemene Raad aan de orde.

Staatssecretaris Dik meldt dat het nieuwe Commissievoorstel zojuist is ontvangen. Spreker gaat ervan uit dat de drie meest betrokken departementen zich deze middag nader zullen beraden over dit voorstel.

De heer Rutten wijst erop dat zijdens de BRD de wens is geuit om tijdens de Europese Raad de top-conferentie van Cancun te bespreken. Spreker vraagt zich af of hier na de discussies over de mandaatsproblematiek en de EPS-onderwerpen nog voldoende tijd voor zal zijn.

De voorzitter acht het belangrijk een eventueel initiatief van de EG in VN-kader grondig voor te bereiden.

Minister Van Dijk heeft uit zijn gesprekken met zijn Franse collega de indruk gekregen dat Frankrijk positief staat tegenover het denkbeeld om ten opzichte van de VS en de groep van '77 een initiatief te ondernemen. Spreker is van zins om ook zijn Duitse en Britse collega over een dergelijk initiatief te polsen. Het is immers van groot belang dat de EG haar passieve rol doorbreekt.

De voorzitter stelt voor de conclusies van de coördinatiecommissie en de ontwerp-conclusies van het Voorzitterschap te aanvaarden met inbegrip van de door hem bij de diverse onderdelen geformuleerde conclusies.

De raad kan zich hiermee verenigen.

Aldus vastgesteld
in de vergadering
van 14 januari 1982,

De Minister-President,

De Secretaris,

15-12-'81
Type: JE
Coll: Me